

Vermeende dyslexie

Versie 15-10-2008

bij

Hoge intelligentie
Hooggevoeligheid
Beelddenken

Subtitel: Kun je het niet lezen? Ben je daarom dyslectisch?

Vermeende dyslexie,

juist bij:

Hoge intelligentie
Hooggevoeligheid
Beelddenken

Deze drie items hebben heel veel met elkaar te maken. Vooral als het misgaat. En dat misgaan zit vast aan de koppeling tussen rechter- en linkerhersenhelft.

Kort door de bocht kun je het leesproces in driestappen opdelen. (Natuurlijk, er zijn meer details, er zijn zelfs moeilijke woorden voor, maar nu even alleen als illustratie bij dit onderdeel.)

1

Via de ogen komt de kriebelstructuur van een woord binnen. Soms kan 1 kriebel die verkeerd staat, je de kriebels bezorgen: **menz** of **mensch**. Maar als dat woord binnenkomt in de rechterhersenhelft, zal er een beeld, begrip of abstractie verschijnen, in dit geval verbonden met het woord **mens**.

Als het een nieuw woord is, zoals **inundatie**, dan komt er geen beeld, begrip of abstractie. Dan mag de lezer hopen dat de verklanking wel plaats vindt in **in un da tsie**, de meest logische, maar iemand met Franstalige ervaring kan ook horen: **ie nun da sie**.

Hier ligt het eerste probleem: De beelddenker tast in het duister: geen beeld. De begriper grijpt mis: geen enkel aanknopingspunt, de abstracte denker plaatst vraagtekens.

Nu is het afhankelijk van de situatie of de lezer stopt en nadenkt of klakkeloos verder de tekst afraffelt. In beide gevallen is er geen inhoud bij het gelezen woord. MAAR nog geen structurele dyslexie

2

Via de hersenbalk (bij vrouwen twee keer breder) gaat de gevonden verbeelding, het vormgegeven begrip, de begrepen abstractie of de gehoorde verklanking naar de linkerhersenhelft. Daar liggen al de ooit gebruikte en gehoorde woorden in een neuro-alfabetische volgorde.

Als er een 'opgeslagen woord' wordt gevonden dat overeenkomsten heeft met het doorgeseinde woord, dan komt de woordenboekbeschrijving van dat woord in het bewustzijn. Die beschrijving bevat alle ooit ervaren kenmerken. Een encyclopedie is misschien beter dan woordenboek. Niet helemaal. Want als het ingeseinde woord wel lijkt op, maar daarbij ook afwijkt van het opgeslagen woord (en dat merkte u zelf al toen u het woord **menz** zag staan), dan is er een hapering en wordt er gezocht naar een mogelijk betere combinatie. Dit is wel een beetje vergelijkbaar met een spellingchecker. (Die gaf zojuist aan dat er geen s achter spelling hoefde.) Bij het woordje **mensch** zal een oudere lezer een oud stukje eigen historie 'bemerken'. Hier ligt het tweede probleem. Als de hersenbalk niet alles correct doorgeeft, dan is het begrijpelijk dat de zoekmachine misschien geen overeenkomsten vindt. Dan blijft het woord '**ongeladen**', leeg van persoonlijk begrip. Het niet goed doorseinen kan de volgende schakel zijn naar dyslexie.

Maar het woordenboek kan ook al heel erg vol zijn met beelden, begrippen en abstracties. Dan zijn er een heleboel mogelijkheden die passen bij dat binnengekomen woord.

Neem het voorbeeld: post.

De beelddenker ziet een envelop met postzegel, al dan niet in de hand van een postbode. De buurman voelt gelijk onrust in zijn lijf opkomen, want hij is juist uit zijn post als vertrouwenspersoon ontheven. De abstracte denker ziet in één oog opslag een woordboom van het begrip post: brievenpost, e-mail, voice-mail, postbode, post office, postkantoor, postorder, post-it, brievenbus, PTT, TNT, wachthokje, deurpost, onkosten post, postcode, postnatale depressie, postuum, postuur, last post, postbus 51 en de daarbij behorende verbindinglijnen.

Daarbij komt nog dat de lezer de gevonden eigen-woordenboek-begrippen zal moeten koppelen aan het eerdere gelezene. Want de selectie bevat ook verschillen. Past het gevonden woord wel bij wat je leest?

De beelddenker kan nu vastlopen als **post** geen verbinding heeft met het verzenden van brieven. Stel je voor dat het gaat om de boekhoudkundige onkostenpost van de postkamer. De uit zijn post gezette buurman maakt ook kans op een innerlijk conflict, zeker als het woord in een zeer formele tekst staat. De abstracte denker kan ook enige tijd nodig hebben om de juiste combinatie te maken.

Misschien beginnen ze alle drie wel de zin opnieuw.

Waarom vertonen zij deze 'leesstoring'? Omdat hun denken niet gericht is op snellezen, zeker niet hardop. Zij moeten veel innerlijke logica afwerken. Dat geldt niet voor de raffelaar, want die maakt stap twee niet eens. De raffelaar is bezig met heel gestoord lezen.

(Raffelaar: iemand die snel een tekst afraffelt. Staat niet in het "Woordenboek Nederlands voor wmo & mbo". Misschien wel nergens. Nu wel in uw innerlijke woordenlijst.)

Mocht alleen de klank doorkomen, of alleen maar de lettervolgorde, dan is het proces weer anders.

Bij klanken komt dan de klankassociatie naar voren en kunnen buitenlandse woorden geselecteerd worden. Of een woord dat rijmt.

Bij alleen letterweergave kan uiterlijke rijm gaan meespelen: **gepost** wordt **bebost**. Ook weer afhankelijk van de persoonlijke associaties. Een boek van Terry Pratchett heet "Posterijen." De o wordt door gestreept en daar staat een e bij. Je ziet Posterijen, maar het boek heet Pesterijen. De inhoud van het boek past prima bij deze titel.

Radend lezen zal hier de meest gebruikte innerlijke oplossing zijn. Gelukkig dat dat kan, de intuïtie laten bepalen wat je zelf niet zo snel kan. Raad je mis, dan 'denken' sommige observanten dat ze een 'leesprobleem' hebben gevonden. Helaas voor hen, het probleem ligt heel ergens anders. Raden is juist de meest praktische oplossing bij lezen.

3

En dan gaat dit hele pakket met gegevens weer via de hersenbalk terug naar de rechterhersenhalft.

Daar gaat weer iets anders gebeuren. Daar is een soort ervaringsencyclopedie, vol met ervaringen, gevoelens, emoties, beelden, kleuren, meningen, oordelen, vooroordelen, herinneringen, angsten, trauma's en alles wat het leven ooit heeft meegemaakt.

Het woordje mens is dan niet meer de combinatie van de vier letters m, n, s en e.

Ook niet de klank mu è nu sss.

Ook niet de totaliteit van de begrippen uit de eigen woordenboekselectie: hoofd, benen, zoogdier, hart, hersens, aura, bewegen, eten, slapen.

Maar wel de totaliteit van de beleving van mens: baby, puber, gedrag, oorlog, ruzie, liefde, vrede, ouder worden, leven, Maslov. Of heel andere facetten.

Ook hier kan van alles storende invloed hebben op het "vlot en foutloos" lezen en spellen. De hersenbalk kan inderdaad weer deformerend hebben gewerkt. Dan is het probleem amper met een dyslexieverklaring op te lossen.

Als een hoogintelligent mens nu teveel mogelijkheden krijgt, als een hooggevoelig mens nu te veel niet-tekst-relevante gevoelsinformaties krijgt, als een beelddenker nu een meervoudig beeld krijgt, dan kan het lezen weer 'leesproblemen' genereren. De beelddenker kan verbaast ontdekken dat de zin helemaal niet gaat over iemand die trouw op de stapel van zijn eigen brieven blijft staan. Beeldspraak is niets voor een beelddenker.

Herkenning van vermeende dyslexie

lege woorden
overvolle woorden
kale woorden

Lege woorden *Ondanks het doorlopen van het hele leesproces, rechts-links-rechts, komt er geen inhoud bij het letterbeeld.*

Dat proces werd bij een 9-jarige jongen bij het afnemen van de DMT test heel duidelijk.

Klein gedrukte woorden geven de nauwelijks verstaanbaar gefluisterde woorden weer, alleen bedoeld voor eigen gebruik van het kind. De ruimte tussen de woorden geeft de tijd aan van de tussenliggende pauze. De lengte van het getypte woord geeft de lengte van de tijd aan.

“ boerderij boerderij boer de rij.”

In dezelfde tijd had hij al 5 woordjes verder kunnen zijn.

“ boerderij boerderij boer de rij.”
boerderij boerderij boerderij boerderij boerderij boerderij

Hij fluisterde vrij snel in rap tempo het woord *boerderij*, zonder enige aarzeling. Hij kon dus vlot en foutloos lezen. Maar het woord had geen betekenis. Hij herhaalde de klank nog een keer, maar ook dat leverde geen inhoud op. Toen deed hij iets vreemd. Hij ging het woord dat hij al twee keer vlot en foutloos had verklankt ‘hakken’. Hij las op een vlakke manier de drie lettergrepen voor met een duidelijke opzettelijke pauze.

Dit kind scoorde anderhalf jaar lager dan het gemiddelde. Dat is meer dan voldoende reden om een zorgmelding te maken, de RT in te schakelen en om te kijken of er nog meer niet lukt. Als bij AVI ook een achterstand is, dan kan de ‘geconstateerde leesstoring’ leiden tot dyslexie vermoedens.

Een jongen van 8

Weer een jongen. Dat klopt. Als de hersenbalk inderdaad de grootste storing is bij de gegevensoverdracht, dan maken jongens 2 keer meer kans op storingen dan meisjes.

Een jongen van 8 werd uitgedaagd om te lezen. Thuis, zomaar uit een boek dat er lag. Geen AVI 7, vast meer dan 10.

Dat ging als volgt:

“ Indien dit effect afhankelijk was van een soort re re reso hè ”

Toen de jongen werd uitgelegd dat hij wel goed kon lezen, maar dat het woord resonantie hem deed struikelen, vroeg hij onmiddellijk: “Ja, wat betekent dat woord toch?”

Deze jongen, die op school onvoldoende leesprestaties heeft, ging vol (gekregen) vertrouwen in een onmogelijk boek zeer goed lezend aan de slag. Ineens begon hij te hakkelen, werd onzeker en verloor al zijn vertrouwen. Een woord zonder begrip deed hem de das om. Zijn doel was om het bewijs van een intellectuele prestatie te leveren: lezen wat er staat, weten wat er staat. En dat mislukte. Geen dyslexie, geen leesstoornis, maar een te grote weetgierigheid.

Overvolle woorden. *Woorden waarvan de betekenis heel ruim gevuld is, ook met een hogere abstractie en die bovendien gekoppeld (gelinked) zijn aan andere begrippen.*

Voor kinderen en volwassenen die een topdown invulling hebben van hun innerlijke woordenlijst, is voorlezen absurd. Het dient geen doel. Ook niet op de rand van een kinderbed. Ook niet de troonrede. In het laatste geval zullen ze redeneren: lees zelf, daarna wil ik wel samen met je er over praten.

In het eerste geval zullen ze liever het verhaal elke keer weer anders aanpassen. Aanpassen aan? Aan de inhoud van hun verzamelde kennis. Hun lijnen lopen anders dan die van verhaaltjesvertellers. Ze houden niet van voorlezen, ook niet van lezingen. Geef hen de samenvatting. Als ze die niet begrijpen, komen ze wel met vragen.

Zij zijn DUS niet geoefend in voorlezen. Ze beheersen de voorleestechiek niet. Hun voorlezen doet onvolwassen aan, totdat ze het truckje een keer leren. Maar ook dan zien ze niet het nut in van het verklanken van woorden als overdracht van betekenissen.

Ze kunnen ook niet schrijven. Ze maken moeilijke teksten met ongewone woorden en constructies. Ze gebruiken woorden die voor een ander meerdere betekenissen kunnen hebben, maar die voor hen, door de inhoud van het verhaal, gericht zijn op 1 specifieke inhoud.

Als zij een eenvoudige tekst lezen, weten ze niet gelijk welke diepere betekenis bedoeld wordt. Als een meisje van 9 (met overvolle woorden in de innerlijke woordenlijst) leest dat Nelson Mandela naar Nederland komt, dan zal ze in het krantenbericht alleen maar lezen over de gesprekspartners en over zijn vervolgreizen. Niets over wat het meisje paraat weet over Nelsons leven en al de onrechtvaardigheden van de apartheid, over.....

Nee, voorlezen is dan gênant. Dyslectisch? Vergeet het, ze heeft meer moeilijke woorden gelezen en begrepen dan u.

Kale woorden. *Woorden die maar een beperkte invulling hebben.*

Taalarmoede zal een eerste associatie kunnen zijn bij het begrip **kale woorden**. Juist tegen deze kinderen wordt gezegd: veel lezen.

De sociale structuur waarin zo'n kind zich bevindt, is hier soms de meest bepalende factor.

Het meisje (11) uit groep 8 kon AVI 9 makkelijk halen. Ze las als een langzame raffelaar. Ze las de zinnen met een vreemde intonatie en hoorbaar zonder begrip van de betekenis van de woorden. Zij was echter intelligent en leerde elke regel die haar gegeven werd. Thuis spraken ze alleen maar de taal van het Oost-Europese land dat ze waren ontvlucht. En juist die **vlucht** gaf haar kracht om het hier echt te maken.

Het meisje (11) uit groep 8 kon AVI 9 makkelijk halen. Ze las als een buitenlandse, wel met heldere klanken, maar zonder intonatie bij het begrip. Ze was erg intelligent, maar leerde alleen maar wat ze op school hoorde. Thuis spraken ze zoals ze in hun thuisland India ook spraken. Thuis klonk geen enkel woord Nederlands. Het waren geen echte vluchtelingen, maar meer "betere omgeving zoekers". Ze hadden het hier goed en de ouders wilden ooit weer terug. Dit meisje 'hoefde' niet.

Bij anderstaligen komt de 'storing', het verschil met de gewone ontwikkeling, duidelijk naar voren. Het blijft echter gaan om de zwakke invulling van de woordbegrippen.

Een puur Nederlands meisje leest: "**Papa** komt thuis. Hij pakt het boek."

In het boek staat: "**Vader** komt thuis. Hij pakt het boek."

Dit is duidelijk leesstof van eind groep 3. Dit wordt direct geclassificeerd als radend lezen.

De ogen van het meisje zien **V a d e r** en ze koppelt deze tekens tot een geheel **vader**.

Maar daarbij komt geen klank omhoog. De verhuizing via de hersenbalk verloopt prima en in de linkerhersen helft komen de 'zakelijke' beschrijvingen.

"Vader, de man die zondags het vlees komt snijden." zal er nog niet inzitten, al is het wel mogelijk dat juist deze 'verbeelde' reclame is blijven hangen.

Mogelijk zijn: "De man die met je moeder is getrouwd.", "Jan.", "De man die geld verdient.", "De man die thuis altijd op de bank ligt."

Hoe dan ook, deze beschrijving gaat terug naar rechts en valt in de meest recente en emotionele ervaring: "Oh, dat is papa!". Dat woord krijgt wel een verklanking en ze leest hardop: "**Papa** komt thuis."

Radend lezen is dus een super leesstrategie. Iemand die niet met de ogen mee leest, merkt er niets van. Het geeft in dit geval geen leesstoornis aan, maar wel een stukje taalarmoede.

Zo zal de jongen die riep: "Juf, die vlinder heeft mijn pyjama aan." geen taalarmoede hebben. Zijn associatief vermogen is erg groot. Maar hij kende het woordje **patroon** nog niet. Dat hoeft een 4-jarige nog niet te kennen. Een boekje met zulke uitspraken is onder deze titel "Juf,..." verschenen.

Maar ook een kind met **overvolle woorden** in zijn innerlijke woordenlijst, kan juist voor de meest eenvoudige zaken geen woorden hebben. Een **kaal woord** kan dan vervangen worden door een vreemd geconstrueerd begrip: verkeersdrempel, vluchtheuvel, vernieuwbouw, voordeurdeleer, sleutelkinderen. Niet alleen kinderen doen dat dus, volwassenen kunnen er ook een taalprobleem mee oplossen.

Signalen van vermeende dyslexie

lege woorden overvolle woorden kale woorden

Duidelijk is dat bij herkenning van deze 'signalen' het drie-staps-proces in de hersenen functioneert.

Echter, pas als er bij de verwerking en het transport iets niet volwaardig werkt en daardoor het proces niet vlekkeloos verloopt, is er sprake van **niet-kunnen-leren**.

Voorbeelden van ‘echte’ dyslexie.

beeld transport inhoud ervaring
--

1 Beeld

Hier boven staat een zin: **Ze las als een langzame raffelaar.**

Beginnende lezers zullen goed moeten kijken l a s a l s s l a s a l a s l l s a

“Een kronkelletter (s), een stok (l) en een ???? a?, oh ja, dat is een **a!**”

Hakken en plakken biedt nu de oplossing.

Maar als je niet ‘ziet’ welke letter eerst of laatst is? Als: **als sla las** drie keer hetzelfde is?

Dan valt er weinig meer te transporteren naar de linkerhersen helft. Dan blokkeert het leesproces of er wordt zomaar een (onzinnig) woord ingevuld.

Bekijk een gefiguurzaagde P en draai hem rond in je handen. Driedimensionaal is deze letter van hout en een paar millimeter dik. Maar door te draaien verschijnen er andere beelden. **d p q b.**

Het is en blijft maar 1 letterteken. Als je te vroeg ontwikkelde driedimensionaliteit je dit laat zien, dan is er geen verschil met **paard en baard** of **daar en paar en raad** of **qua en dau.**

En als het om klanken gaat dan is er geen verschil met **wand en want** of **tand en tante.**

De zinsinhoud zal dan de begripsinhoud van het woord moeten sturen, als dat lukt. Het onderwijs heeft het dan over **geen vast woordbeeld.**

2 Transport

Als er geen transport is, of het is vertraagd of gedefformeerd, dan is er een lichamelijk gebrek. Dan is niet te voorspellen wat er gebeurt. Het zal wel lijken op het verwerken van het woord **raffelaar**, een klankvreemd, beeldvreemd en begripsvreemd woord, dat niet verwerkt kan worden. Alleen de strenge discipline van hakken en plakken kan leiden naar een verklanking: **raf fe laar**

Het kan ook leiden naar andere onzinnige associaties op klank, beeld of begrip:

respectievelijk langzaam draf gebaar, langzame roffelaar (als drummen bekend is), langzame wandelaar.

3 Inhoud

Als een woord, bijvoorbeeld **inundatie**, geen enkele link krijgt, dan struikelt een lezer.

Als dat echter gebeurt met een eenvoudig woord als **leesboek**, terwijl dat woord meerdere keren voorkomt in de tekst, en waarvan je mag uitgaan dat het begrip aanwezig mag zijn, dan ... is er iets mis.

Het inwendige woordenboek is misschien niet gevuld, ondanks de rijke leeromgeving.

Het ontbreken van inhoud of misschien van verkeerde of onvolledige inhoud, maakt dat bij de derde stap, de eigen ervaring, geen link wordt gelegd. Het woord wordt dan opnieuw als een nieuw woord ervaren.

Hier kan ook de rare taalkundige kronkel die tot hinderlijk leesgedrag leidt, gevonden worden.

Als **afscheid nemen** een link krijgt (door klank of beeld, niet met begrip) dan is de gedachte aan **schijf af nemen** niet ver. De hilariteit die ontstaat, linkt dan gelijk door (bij de leerkracht) naar gedrag.

Dit kan duiden op kale woorden, maar ook op overvolle woorden. Maar het zal veel te maken hebben met een onjuiste reflex op verschillen in betekenis. En dat is een hersenfunctie. Als het overvolle woorden betreft dan kan de remedie richting gedrag worden gezocht.

4 Ervaring

Er van uitgaande dat de eerste leesstappen goed verlopen zijn, kan er op het laatst nog een storing optreden. Het woordbeeld is herkend als klank, letterbeeld of begrip en komt na aanvullende gegevens terug in de rechterhersen helft.

Je kunt je voorstellen dat bij een 'dromerig' kind de ervaringen zeer specifiek zijn opgeslagen. Die 'ervaringen' liggen mogelijk ver van de realiteit. Ook hier is er verschil als deze 'dromerige ervaringen' rijk of arm aan detail zijn. Het is te sterk om te beweren dat introvert gedrag trage lezers oplevert. Het zijn wel lezers die niet graag hardop lezen.

Als een kind dingen leest waar hij zich niet in kan herkennen, dan wordt het saai, maar ook moeilijk. Daarom zijn er leesboeken AVI 3 met een inhoud geschikt voor iemand uit groep 7. Daarom zijn er boeken op AVI 7 niveau met een inhoud die geschikt is voor iemand uit groep 3. Dit past goed bij passend onderwijs.

Het is zonder meer een probleem als de innerlijk opgeslagen ervaringen van een kind te beperkt zijn. De beperking kan zijn dat alle inhouden ontdaan zijn van welke emotie dan ook. Het kan ook inhouden dat elke inhoud verbonden is met een sterke emotie.

Welke vorm dan ook, het zal leiden tot niet vlot en foutloos leren lezen en spellen.

Eind conclusie

Bij het constateren van dyslexie mag je het hulpmiddel van een toets gebruiken. AVI en DMT zijn ongeschikt. Want het **niet** vlot en foutloos lezen en spellen is geen bewijs, alleen maar een constatering dat er iets aan de hand is. Het is alleen maar een begin om te gaan kijken of de geconstateerde leesstoornis dyslexie als basis heeft.

Daarna begint pas het echte onderzoek.

De andere storingen zijn allemaal met een topdown gerichte werkwijze vlot en foutloos te remediëren.

De persoon die meldt dat er dyslexie in het spel is, moet duidelijk kunnen uitleggen wat dyslexie is. Zo niet, en die kans is groot, dan is er nog steeds geen dyslexie geconstateerd, maar alleen een mogelijk oplosbaar leesprobleem.

Alleen lage scores bij toetsen is niet genoeg voor de **DIAGNOSE** dyslexie.

Blijft:

Dyslexie bestaat echt, maar is dit het dan?

Wat toetsen ze dan op school?

Hoe zit dat protocol in elkaar?

Test vermeende dyslexie.

Versie 15-10-2008

Geschikt voor iedereen die deze regel lezen kan.

Test vermeende dyslexie.

Citaat:

Dyslexie betekent

'Ernstige en hardnekkige problemen bij de automatisering van het lezen en/of de spelling.' Dyslectici hebben, ook als zij extra hulp krijgen, moeite met foutloos en vlot leren lezen en spellen. Ook hebben zij moeite met het leren lezen en spellen in de moderne vreemde talen. Dyslexie is onafhankelijk van intelligentie en komt voor bij normale en **zelfs hoge intelligentie**. Kinderen met dyslexie blijven wat betreft schoolprestaties ver achter bij het gemiddelde niveau. Hun prestaties zijn, ondanks inzet en ijver, niet in overeenstemming met hun vaak goede verstandelijke capaciteiten, met alle gevolgen van dien in de persoonlijke, gezins- en maatschappelijke sfeer.

Citaat gevonden op <http://www.dyslexie.nl/> van Stichting Dyslexie Fonds

Het eerste deel van de test heeft u al achter de rug. Het stillezen van een tekst.

Nu het tweede deel: het hardop lezen van een tekst.

Opdracht: Lees bovenstaande tekst voor aan iemand die bij u in de buurt is.

Ook al heeft u geweigerd om de tekst aan iemand voor te lezen, lees gerust verder.

Het derde deel van de test, het begrijpend lezen, is nu ongemerkt al twee keer aanbod geweest.
Einde test.

Uitslag test:

Eerste verontrusting (bangmaker):

U hebt bovenstaande tekst niet eens gelezen, maar bent gelijk naar de lokkende woorden **uitslag test** gegaan. Dat betekent dat er in uw leespatroon een vervorming zit.

Drie speciale mogelijkheden:

- a. U weet al heel veel over dyslexie en wil alleen controleren of deze tekst overeenkomt met uw kennis. Jammer, want dan mist u veel **met geschreven woorden gegeven nieuwe informatie**. Lees het alsnog en voer de opdracht uit. Als u dat zeker niet van plan bent, lees dan de tweede verontrusting. Die is dan beslist van toepassing.
- b. U zag in de tekst met de grijze achtergrond veel lange woorden staan. Dat zag u snel, onder andere door de afgebroken woorden aan het eind van de regels.
- c. Het woordje test trok u aan in combinatie met het u wel bekende woord dyslexie / dyslectie / dyslecties. MAAR het woord **-vermeende-** gooide roet in het eten. Dat woord had geen geladen betekenis en nu wist u niet waar het precies om zou gaan. Ook een reden om gelijk naar de uitslag over te stappen.

Tweede verontrusting (bangmaker):

Voorlezen van een tekst is niet zomaar een erkende bezigheid. Ook al test de basisschool dit tot in de details met de AVI toets, toch komt het in de werkelijkheid maar weinig voor. Bekende uitzonderingen zijn het goed voorbereide voorlezen door de koningin van de haast onbegrijpelijke tekst van de troonrede en de verhaaltjes voor het slapen gaan. De eerste tekst wordt ‘aangehoord’ door een niet echt luis-terend elite publiek, dat alleen geïnteresseerd is in de reacties die zij erna kan geven.

De tweede soort teksten wordt intens beluisterd door ‘nog niet kunnen lezen’ publiek, dat geïnteres- seerd is in de spanning en de afloop.

Oh ja, er zijn ook nog nieuwslezers; er is er zelfs eentje die juist charmant wordt gevonden om zijn lees- fouten.

De weigering van een volwassene of een kind die de wereld van de volwassenen begrijpt, is niet terug te plaatsen op dyslexie, maar op schaamte en beschaamdheid.

Het niet vlot kunnen lezen van een tekst door een volwassene of een ‘wijs’ kind, kan voortkomen uit weerstand. Als die weerstand voorbij is, dan wordt er goed gelezen. In elk geval goed genoeg.

De echte dyslecticus zal deze zin, hier waar u nu leest, nooit lezen. Die persoon is echt afgehaakt op het niet willen tonen van zijn onkunde. De andere weigeraars vertonen echter wel dyslectisch gedrag. Ze voeren geen schriftelijke opdrachten uit en weten (juist door het overslaan) niet waar het uiteindelijk omgaat.

Derde verontrusting (bangmaker):

De eerste volzin bevat nogal wat taalkundige problemen.

‘Ernstige en hardnekkige problemen bij de automatisering van het lezen en/of de spelling.’

Ernstige staat helemaal los van **problemen**, er staan andere woorden tussen. Vooral het korte woordje **en** suggereert “iets anders”.

Hardnekkige is beeldspraak en verward een beelddenker.

Automatisering heeft niets met de industriële revolutie te maken en zeker niets met computers, hoewel het daar volledig om automatisering draaide. Het woord **lezen** staat pas op een volgende regel.

En/of is een gecompliceerde logica constructie.

Spelling is een zwaar begrip en dat zal niet bij iedereen gevuld zijn met de woorden: het foutloos schrijven van veranderlijke en onveranderlijke woorden.

**

Het niet begrijpen van de inhoud van een woord, zoals het tweede woord **–vermeende–**, of het vierde woord **-citaat-**, kan de lezer laten struikelen. De begripsinhoud van de vervolgoorden verdwijnt. De lezer raakt onzeker en weet niet meer waar het overgaat. Een volwassene of een kind met een ontwikkelingsvoorsprong, zal stoppen en gaan nadenken. Dit kan in een fractie van een seconde of kan zelfs enkele seconden duren, maar wel met hikkend en onzeker lezen tot gevolg.

De AVI toetsen, maar ook de DMT (drie minutentoets, drie keer een rij van 120 woorden die snel gelezen dienen te worden, de 60 seconden is dan de grens.) zitten vol met woorden die ongevoelde begrip- pen beschrijven.

Kinderen en volwassenen die zich er op richten de woorden alleen maar te verklanken, meestal herken- baar aan de hoge leessnelheid (“Ik kan goed lezen hè?”: Jantje, 6 jaar) komen vlekkeloos door deze toetsen.

Zij kunnen geschreven zinvolle groepen van lettertekens op de juiste manier verklanken, ook al weten ze tijdens het lezen niet eens waar het over gaat.

Maar volwassenen en kinderen met een hoge intelligentie lenen zich niet voor dit ‘spelletje’ van snelle- zen. Zij willen een prestatie neerzetten die hun waarde niet aantast.

Typerend is de reactie van Miguel die bij de toetsen ineens gezellige dingen gaat vertellen bij sommige woorden die hij tegenkomt.

**

Vierde verontrusting (bangmaker):

Het grijze tekstblok is veel zwaarder dan AVI 9, en komt, als je de scoreregels verlenkt, uit op meer dan AVI 13. Daarbij is nog geen rekening gehouden met de korte gedrukte regels (tekst in kolommen).

Ook de rest van de teksten heeft veel samengestelde zinnen, een overmatig gebruik van niet alledaagse woorden en enkele niet vertrouwde zinsconstructies.

De tekst hierboven, ****tussen de sterretjes****, is zelfs van (omgerekend) AVI-12 niveau

Als u deze tekst nog steeds met begrip leest, hoeft u niet verontrust te zijn. Dat zit dan wel snor.

Maar menige afhaker hoeft zich ook niet ongerust te maken. Hun afhaken heeft niets met dyslexie te maken. Deze hele tekst doet voornamelijk beroep op snel begripsvermogen en niet op technische 'fout-loze en vlotte' leesvaardigheid.

Vijfde en laatste verontrusting (bangmaker):

Deze tekst bevat nog meer elementen waardoor een hardop-lezer, maar ook een stillezer, kan gaan struikelen.

citaat heeft u al achter de rug. al twee keer aanbod geweest de lokkende woorden gooide roet in het eten geen geladen betekenis De eerste volzin verward (spellingsfout) Dat zit wel snor. lenen zich niet voor dit 'spelletje'	Eerste verontrusting (staat niet in elk woordenboek) dat er in uw leespatroon een vervorming zit. niet echt luisterend elite publiek maar op schaamte en beschaamdheid. een gecompliceerde logica constructie. van veranderlijke en onveranderlijke woorden. De begripsinhoud van de vervolgwoorden verdwijnt. is beeldspraak en verwacht een beelddenker. woorden die ongevolde begrippen beschrijven. een prestatie neerzetten die hun waarde niet aantast. komen vlekkeloos door deze toetsen.
--	--

Het is geen schande als u niet door deze tekst komt, het is eerder een triomf als het u wel lukt.

Conclusies.

1

Laat je niet bang maken.

Kijk eerst eens naar wat er nou eigenlijk precies gebeurt. Kijk niet naar de lage score, maar kijk waarom de gewenste score niet gehaald is.

Dit is een 'must' als het om een volwassene gaat of om een kind met meer dan een gemiddelde intelligentie. Juist in deze laatste groep zitten, ten onrechte, veel bezitters van dyslexie verklaringen.

Voorlezen is gênant.

Bij voorlezen is er publiek. Je laat aan anderen, ook onbekenden, een stukje persoonlijke onvaardigheid zien. Opzettelijk staat er **onvaardigheid**, want het gaat hier niet om een ingestudeerde voordracht of een voorbereide (troon)rede. Deze gêne begint al op de basisschool en heeft in eerste instantie niets met dyslexie te maken. De schroom, de vrees, de schaamte om voor te lezen vertaalt zich altijd in weerstand. De lichaamstaal zal dit al uitspreken. Een rechtstreekse weigering om voor te lezen is respectabel en zeer duidelijk.

Struikelwoorden.

Juist de meer vaardige stillezers, de meer vaardige begripslezers, zullen bij hardop lezen struikelen over woorden die voor hen geen begripsinhoud hebben. Hun leesgedrag laat dan zien dat ze dat woord herhalen en soms stil vallen. Gaan ze toch verder lezen, dan merk je een behoedzaamheid in hun leestempo komen, ze zoeken alsnog het begrip van dat ene woord. Ze kunnen zelfs op het moment van begrip, de hele zin “triumfantelijk” herhalen. Voor de toehoorders geen triomf, maar gênant gestuntel.

Struikelwoorden worden door de lezer niet altijd direct herkend. Ze lezen ‘struikelend’ verder en vallen pas bij een volgende moeilijkheid. Dan stopt hun “willen” en start de “gêne”. Als ze slim zijn, of volwassen, dan stoppen ze ook met lezen en geven daarmee hun nederlaag toe, om erger te voorkomen. In een leersituatie kan de ‘struikelaar’ nu het beste een halve bladzij terug opnieuw beginnen en al lezend zoeken naar dat struikelwoord. Als eenmaal het struikelwoord geen hindernis meer is, kan er ‘gezond’ verder worden gelezen.

Een dyslecticus gaat in deze situatie onvervaard verder. Die begon al met “gêne” en gaat door met zijn ‘struggle for life’.

Wat moet je doen met moeilijke woorden?

Als je een moeilijk woord tegenkomt bij het lezen, stop dan. Als je precies doet wat hier onder staat, zal het je altijd lukken. Pas als je dat allemaal gedaan hebt, kun je probleemloos verder lezen. Totdat je weer een nieuw moeilijk woord tegen komt. Doe het dan weer. In een korte tijd leer je heel veel woorden en kun je met veel meer plezier lezen.

1. Pak een woordenboek. Zoek dat woord op. Als je dat nog niet kan, laat iemand je dan helpen.
2. Lees alles wat achter dat woord staat. Alles, want een woord betekent soms veel meer. En kijk dan wat er bij jouw zin past. Staan er rare tekens of vreemde afkortingen? Laat iemand je dat dan uitleggen. Het zijn er maar een paar. Die kun je leren.
3. Kijk in het woordenboek een paar woorden terug. Kijk ook een paar woorden vooruit. Misschien staan daar ook nog woorden die er op lijken. Lees wat er achter staat. Dan weet je vlug genoeg of het bij jouw woordje past. Bij jouw woordje, niet bij jouw moeilijke woordje. Jouw moeilijke woordje is dan al verdwenen. Het is nu een makkelijk woordje. Je kent het woordje nu van alle kanten.

Lees nu nog eens de zin en kijk of je het nu begrijpt.

Ja, gefeliciteerd, jij kunt nu beter lezen dan eerst. Je hebt succes.

Nee, jammer, ga dan nu iemand anders vragen om het uit te leggen. Dan gaat het waarschijnlijk niet om een moeilijk woord. Wel om een uitdrukking of gezegde. Je kunt ook nog in een spreekwoordenboek kijken. Maar je mag het ook iemand laten vertellen. Succes er mee.

Zie ook de uitgebreidere bijlage.

Moeilijke tekststructuur.

Voorlezen uit de Bijbel, AVI 13, vereist een grotere leesvaardigheid dan het lezen van de bijgevoegde tekst (AVI 7) in het grijze vlak, over wat je moet doen met moeilijke woorden.

Het mooie van de AVI formule is dat er rekening gehouden wordt met de samenstelling van zinnen en de meervoudige lettergrepen in woorden. Ook de vormgeving van de zinnen wordt beschreven. Bij AVI 3 begint elke nieuwe zin op een nieuwe regel. Bij AVI 5 niet meer.

De meeste niet op de basisschool gerichte kinderboeken zijn meer dan AVI 9. De basisschool stopt bij AVI 9. En terecht. De kinderen willen dan graag in AVI 10 zitten, want 10 betekent: uitmuntend.

Als deze AVI 9 teksten volwaardig gelezen kunnen worden, komt er ruimte voor voordrachtslezen.

Moeilijkere teksten zijn niet gemaakt om voor te lezen, maar om te stillezen. Hier ligt de grens van het specialisme: voordragen.

Zo zijn er kinderen die Harry Potter deel 5 achter elkaar begripvol uitlezen en die zelfs in staat zijn om een toverformule, een woord met meer dan twintig lettergrepen, foutloos te verklanken. Toch geeft de school aan dat zij “leesproblemen” hebben. Hier komt het onderwerp “gêne” weer in beeld. Deze Harry Potter lezers zijn in staat om zinsstructuren voor volwassenen te begrijpen. Zij horen al gauw tot de groep met een hogere intelligentie.

Als met stillezen een AVI 9 tekst begripvol wordt gelezen is er geen dyslexie, maar is er een gebrek in de leesstrategie. De methode die Kees de Baar (Regionaal Pedagogisch Centrum Zeeland) heeft ontwikkeld en die te maken heeft met lettergroep lezen en woordgroep lezen, is voor deze kinderen de snelste en duidelijkste remedie.

5

Onveilig leren lezen.

Dyslexie komt **zelfs** voor bij **hoge intelligentie**.

Kinderen met hoge intelligentie leren topdown. De aanvankelijk lezen methode ‘Veilig Leren Lezen’ werkt met de analyse en synthese methode. Kort samen te vatten met de term ‘hakken en plakken’. Deze methode ‘hindert’ de kinderen die als kleuter al bezig zijn met **lezen**, nee, met het verklanken en begrijpen van met groepjes tekenjjes aangegeven betekenissen. Zij horen namelijk steeds dat ze in groep drie pas leren lezen. Daar kijken ze naar uit. Hun vaardigheden met geschreven tekst kan voor hen geen lezen zijn, want dat leer je pas in groep 3. En zij willen juist zo graag iets leren. Zij zullen dan ook zeer consequent het hakken en plakken volhouden.

Zo zei een 8 jarige, die thuis een tekst goed voorlas: “Op school doe ik dat niet, dan lees ik zoals de juf het wil.”

Een 7-jarige ontdekt dat bu-oo-mmm steeds weer boom betekent en zal triomfantelijk -boom- lezen in plaats van “b-oo-m boom”. Niemand zegt dan: “Over, je vergeet te hakken.”

Maar de hoogbegaafde leerling gaat door. Niemand vertelt dat hij mag stoppen met hakken en plakken. Zijn leestempo bij de AVI en DMT, die allemaal een tijdsfactor hebben, zal daardoor te laag zijn en als indicatie voor “leesproblemen” dienen. Zodra deze kinderen opnieuw leren wat lezen eigenlijk is, zullen ze zomaar ineens een hoog niveau bereiken. Een niveau dat past bij hun andere ontwikkelingen. En deze sprong voorwaarts wekt amper verwondering. Niemand publiceert over deze kleine wonderjjes.

Bijlage bij de **test vermeende dyslexie**, ook apart leesbaar.
(Meer teksten leverbaar.)

Andere Les: Stop, leesremmers!

“**Stop** onmiddellijk met **lezen**”, riep mijn moeder een keer. Zij stond ander aan de trap. Weer. En nu echt een beetje boos. “Ga nu eindelijk eens slapen, morgen moet je weer naar school. Dan moet je uitgeslapen zijn.”

Dat is wel één van de weinige keren geweest dat zij niet goed vond dat ik **las**. Ik moest juist veel **lezen** van haar. Ik vond het spannend om te doen en ik **lees** nog steeds graag. Ik heb twee posters boven mijn bed hangen. Op de ene staat: “Lekker Lui Liggen **Lezen**.” Op die andere staat: “**Lees** wat je lekker vindt.”

Stripboeken en verhalen over robots vind ik spannend (Lekker en lui!).

Maar dat is al jaren geleden. En vandaag dacht ik ineens: “Riep daar iemand: **Stop** onmiddellijk met **lezen**?” Dat was niet zo, maar waarom was ik dan **gestopt** met **lezen**? Het boek ligt dicht op tafel en ik was van plan om juist vandaag veel te **lezen**. Dat moet wel, want het is dit keer geen lekker-lui-**lees**verhaal. Het lijkt meer op werken: het is leren. Die tekst moet ik **lezen**, anders kan ik de vragen van de repetitie niet maken. Wie riep er dan **STOP**?

Ik pakte het boek en zocht de bladzij op waar ik gebleven was. De laatste bladzij **las** ik nog een keer, maar nu bleef ik goed op de woorden letten. En ja hoor, toen kwam ik het **STOP**woord tegen. Het was het woord inundatie. Maar daar was ik niet **gestopt** met lezen. Daar begon ik te **remmen**. Dat woord inundatie snapte ik gewoon niet. Ik **las** verder en merkte dat ik dat hele volgende stukje niet kon volgen. Het ging over de inundatie van Walcheren tijdens de Tweede Wereldoorlog. Nou ken ik Walcheren goed, maar die tekst boeide niet meer (gewoon omdat ik er niets van snapte). Toen werd het **lezen** saai. Wel woordjes voor mijn ogen, maar geen verhaal in mijn hoofd.

Ik pakte een woordenboek en zocht het woord op. “Oh, is dat het!” zei ik hard op. De mensen om mij heen keken even vreemd, maar ik merkte daar niets meer van, want nu kreeg ik het verhaal wel eensklaps in mijn hoofd. Ik was al weer aan het **lezen**.

Pas op, er zijn niet alleen **stopborden**, er zijn ook **stopwoorden**. **Stopborden** staan op vaste plaatsen: op de hoek van de straat, met een dikke witte streep op de grond.

Stopwoorden zijn **verstop**t in de tekst. Je **leest** ze, het enige dat je merkt is dat je begint te **remmen**, dan pas **stop** je ineens en doe je het boek dicht.

In het boek staat geen streep onder zo’n **stopwoord**, zo’n **leesremmer**. Toch begint daar alle ellende. Daar begint de concentratiestoornis. Daar begint een kleine **leescrisis**. Daar verlies je het plezier in **lezen**.

*“Een **leesremmer** dient vernietigd te worden. Dood aan de **leesremmers**. Streep ze door, kalk ze weg, knip ze eruit.”*

Rustig, niet overdrijven. Er is een oplossing. Je kunt **leesremmers** uitwissen, maar dan moet je ze wel eerst vinden. Als je de moeite neemt om ze te zoeken, dan zul je ze ook vinden. En dan volg je gewoon de **leesremmer**-vernietigings-procedure. En dan kan de **leesversneller** weer aan de slag.

De leesremmertemmer. Kijk dit is nou zo’n woord. Je kijkt ernaar, je ziet **lees** en denkt dat het goed is. Je **leest** verder en je denkt niet verder na. Het verhaal denkt dan dat jij weet wat dat voor ding is. Het verhaal gaat verder zonder je te helpen. En dan ineens..... heb je geen zin meer, dan **stop** je. **(Je stopt dus eigenlijk omdat je het verhaal niet meer kan volgen.)**

We gaan nu een temmer zoeken voor onze **leesremmer**. **Lees** verder op de volgende bladzij.

De temmer van de leesremmer: de lees-remmer-temmer.

0 (nul)

Als je merkt dat je **gestopt** bent met **lezen**, moet je achterdochtig worden. Wilde je **stoppen** of was het de **leesremmer** zijn schuld? De **leesremmer** natuurlijk!

(Natuurlijk? Ja, want als je **stopt** omdat het hoofdstuk of het boek uit is, dan denk je helemaal niet aan **leesremmers**. Dan vind je het jammer dat je geen tijd hebt om verder te **lezen** of je vindt het jammer dat het boek uit is.)

1

Zoek de laatst **gelezen** bladzij op.

2

Blader terug en **lees** kleine stukjes.

Als je een stukje herkent (dan was je nog echt aan het **lezen**), stop dan met zoeken.

3

Ga **lezen** vanaf dat bekende stukje en let goed op moeilijke woorden.

4

Maak elk moeilijk woord onschadelijk met de (daar komt'ie weer) de **leesremmertemmer**.

5

Pak een Nederlands woordenboek en zoek het woord op.

Je mag je gerust laten helpen. Zorg er dan wel voor dat je met

je eigen ogen

de tekst gaat **lezen**.

Lees alles wat bij dat woord staat.

(Zoek gelijk inundatie op, dan snap je ineens de tekst van de vorige bladzij. Misschien ontdek je wel dat je daarover al een heleboel weet.)

6

Lees verder en maak elk onbekend woord onschadelijk. Zo leer je veel woorden kennen.

Zo krijg je steeds meer zin in **lezen**.

7 **Lees** verder.

8 **Lees** lekker lui verder.

9 **Lees** wat je lekker vindt.

10 Laat je nooit meer **stoppen** met **lezen**.

Wat is dan die leesremmertemmer?

Het woordenboek!

Maak ook eens de **Andere Les**: moeilijk woord

Heb jij iets om deze andere les te verbeteren? Kom er mee, dan maken we het beter.

Andere Les: moeilijk woord

Moeilijke woorden bestaan niet. Er zijn wel woorden die jij nog niet kent. En dat is best moeilijk.

Hoe leer je woorden kennen?

Meestal leer je woorden door luisteren. Je hoort andere mensen praten. En als je dan een woord veel hoort, dan kun je het onthouden en dan snap je meestal ook wat dat woord allemaal vertelt. Meestal moet je een woord 6 keer gehoord hebben, voor sommige kinderen is dat wel 9 keer.

Maar ja, er zijn kinderen die niet goed kunnen luisteren. Als jij zo bent, dan leer je veel minder woorden dan de rest van de klas.

Waarom luister je niet?

Als je oren het niet goed doen, dan kun je heel veel woorden missen. Dus laat dat controleren.

Als je je niet goed kunt concentreren, als het je niet lukt om steeds maar te luisteren, dan mis je ook veel woorden. Ga samen met iemand uitzoeken of dat bij jou zo is.

Als je veel meer hoort dan alleen de pratende mensen, dan heb je zoveel afleiding, dan mis je heel veel. Niet alleen woorden, ook veel andere dingen leer je dan niet. Je hebt bijvoorbeeld last van ADHD of iets anders dat daar op lijkt. Ga samen met iemand na of dat bij jou ook zo is.

Als je geen zin hebt om te luisteren, dan leer je ook minder woorden. Geen zin hebben betekent dat wat die grote mensen zeggen voor jou totaal niet interessant meer is. Je gelooft ze niet, je vertrouwt ze niet, je vindt het onzin wat ze vertellen, of iets anders. Als dat bij jou past, ga dan met iemand praten die naar jou luistert en die jij vertrouwt.

Als je wel luistert, maar ze spreken een andere taal, dan heb je grote problemen. Dan kun je nooit zes tot negen keer een woord horen en begrijpen. Dan zit er maar 1 ding op: extra les.

De woorden leer je pas goed als je ze zelf gebruikt. Goed of fout is dan niet eens belangrijk. Elke keer als je het woord gebruikt, leer je er meer over. Als iemand je raar aankijkt, dan heb je het verkeerd gebruikt en leer je: **dan niet**. Elke keer als iemand je verbetert, leer je: **zo wel**.

En als niemand er meer op reageert, dan doe je het goed. (Moeten ze wel naar je luisteren!)

Waarom praat je niet?

Als je oren niet goed zijn, heb je last met praten. Laat maar je oren controleren.

Als niemand naar je luistert, dan stop je met praten en leer je gillen en jammeren, schoppen en slaan. Een veel duidelijkere boodschap blijft: praten met woorden. Als dat bij jou past, ga dan eens met de directeur van de school praten. Die kan je wel hulp **aanwijzen**.

Als je heel slim bent, dan praat je weinig, want je hebt al vroeg geleerd dat iets **aanwijzen** zonder praten, veel sneller gaat. Soms vertellen de andere mensen al tegen jou wat je zou kunnen zeggen. dan hoef je alleen maar te knikken en je krijgt wat je wilde. Als dat bij jou het geval is, stuur dan je ouders maar naar de directeur van de school. Misschien weet die een oplossing.

Als je niet kunt praten, omdat er iets met je keel is, dan lukt het ook niet. Maar dat weet je meester of juf dan wel.

Als er niemand naar je luistert omdat ze de taal niet kennen, dan heb je een extra groot probleem. Ga dan maar bij de juf of meester vragen hoe je dat kunt oplossen.

Heel veel woorden leer je door veel te lezen. Maar je kunt pas goed leren lezen als je al veel woorden kent. En je kent pas veel woorden als je praat. Veel lezen, zelfs stripboeken, is heel goed. Neem dan wel boeken die een beetje passen bij je AVI-niveau, maar moeilijker of makkelijker mag ook. Belangrijk is dat je er plezier in hebt.

Waarom lees je niet?

Als je niet genoeg woorden kent, dan is lezen waardeloos. En als het geen waarde heeft, dan heb je ook geen plezier. Kies dan makkelijkere boekjes en ga voorlezen. GA VOORLEZEN, niet voor de pret, maar om het te leren. Daarna komt die pret vanzelf.

Als je de zin niet begrijpt, dan begint het ook zinloos te worden om verder te lezen. Zoek dan uit waarom je die zin niet begrijpt. Welk woordje maakt die zin onbegrijpelijk? Ga dat woord leren.

Leer dat woord van alle kanten.

Als het al zo dikwijls is mislukt, dan geef je de moed op en lees je gewoon nooit meer. Maar dan leer je ook geen nieuwe woorden. Dan word je steeds ouder en kun je steeds minder lezen. Dat is helemaal niet leuk. Probeer dan de hieronder staande manier eens.

Zijn er nog meer redenen om niet te lezen? Kom ze maar vertellen, dan schrijven we ze erbij!

Als iemand een moeilijk woord gebruikt, vraag gelijk aan die spreker wat dat woord betekent.

Dom? Toen je het niet wist wel, maar nu weet je het. Dus: niet dom, maar steeds slimmer.

Als je zelf een moeilijk woord gebruikt, dan gelijk stoppen en het makkelijke woord gebruiken. Daarbij komt dat dat moeilijke woord ineens niet meer moeilijk is. Door het makkelijke woord te gebruiken, is het ineens wel duidelijk wat het betekent.

Gebruik dus nooit woorden die je helemaal niet begrijpt. Dat komt enorm dom over (tenminste als ze het merken!).

Wat moet ik doen met moeilijke woorden?

Als je een moeilijk woord tegenkomt bij het lezen, stop dan. Als je precies doet wat hier onder staat, zal het je altijd lukken. Pas als je dat allemaal gedaan hebt, kun je probleemloos verder lezen. Totdat je weer een nieuw moeilijk woord tegen komt. Doe het dan weer. In een korte tijd leer je heel veel woorden en kun je met veel meer plezier lezen.

1. Pak een woordenboek. Zoek dat woord op. Als je dat nog niet kan, laat iemand je dan helpen.
2. Lees alles wat achter dat woord staat. Alles, want een woord betekent soms veel meer. En dan is het eerste helemaal niet passend bij de zin die je niet verder kan lezen. Staan er rare tekens of vreemde afkortingen, laat iemand je dat dan uitleggen. Het zijn er maar een paar. Die kun je leren.
3. Kijk in het woordenboek een paar woorden terug en een paar woorden vooruit. Misschien staan daar ook nog woorden die er op lijken. Lees wat er achter staat en dan weet je vlug genoeg of het bij jouw woordje past. Bij jouw woordje, niet bij jouw moeilijke woordje, want dat moeilijke is dan al verdwenen. Je kent het woordje nu van alle kanten.

Lees nu nog eens de zin in jouw tekst en kijk of je het nu begrijpt.

Ja, gefeliciteerd, jij kunt nu beter lezen dan eerst. Je hebt succes.

Nee, jammer, ga dan nu pas iemand anders vragen om het uit te leggen. Dan gaat het waarschijnlijk niet om een moeilijk woord, maar om een uitdrukking of gezegde. Je kunt ook nog in een spreekwoordenboek kijken. Maar je mag het ook iemand laten vertellen. Succes er mee.

Heb jij iets om deze andere les te verbeteren? Kom er mee, dan maken we het beter.